

RUDOLF RYBICZKA (26.III.1911 – 6.X.1998)

Emil Satco

S-au scurs aproape șapte ani de când acest mare fiu al Bucovinei îmi scria, cu emoție reținută: “Cu toate că am fost silit de împrejurările politice să petrec mai mult decât jumătatea vieții mele în Apusul Europei, sunt fericit și satisfăcut că port pecetea de “homo bucovinensis”. Noțiune care a fost “inventată” și pusă în circulație de mine... Vii mulțumiri pentru articolul din “Crai nou” cu care m-ai cinstit cu prilejul zilei mele de naștere. A fost o surpriză foarte plăcută să citeșc numele meu într-un ziar românesc bucovinean, ca odinioară...” (Kressbronn, 23.5.1992). artistul împlinea atunci 81 de ani, din care peste cincizeci i-a consacrat artelor plastice. A văzut lumina zilei la Vășcăuți, ca fiu al lui Leo și al Elisabetei (n. von Zukowski). Urmează Liceul german și apoi șase semestre la Facultatea de Științe Naturale de la Universitatea din Cernăuți.

Simțindu-se atras spre pictură, pentru care manifestase predispoziție încă din copilărie, renunță la ideea de a deveni botanist și se dedică studierii artelor plastice. Are privilegiul de a frecventa un cerc elevat, format din intelectuali cernăuțeni, cu care leagă prietenii durabile: Iulian Vesper (Teodor Grosu), Traian Chelariu, Mircea Streinul (scriitor), Liviu Rusu (compozitor și muzicolog) ș. a. Ultimii doi îl vor atrage în sfera “Iconarilor”, tânărul pictor ilustrând cu grafică volumele care vor apărea în Editura cu același nume. Grafica sa va apărea și în revista “Suceava” (Cernăuți, 1939). Primul volum ilustrat de Rudolf Rybiczka a fost *Tarot sau călătoria omului* de Mircea Streinul, în 1935. Poetul îi va încredința și grafica din următoarele scrieri: *Divertisment*, *Divertisment, câteva poezii pentru prieteni*, *comentarii lirice la Poeme într-un vers de Ion Pillat*, *Zece cuvinte ale Fericitului Francisc din Assisi* și *Poezii tineri bucovineni* (portretele celor antologiați).

Cu fantezie, îndemnare artistică și simțul scoaterii în evidență a mesajului textului, Rudolf Rybiczka va ilustra și cărțile prietenilor săi: Vasile Postecă, George Drumur și Traian Chelariu. Solicitat tot mai mult pentru inspirata grafică de carte, Rudolf Rybiczka ilustrează volume semnate de George Fonea, căpitan Mihai Maltopol, N. Tăutu, Constantin Stelian ș.a. Compoziții exuberante, vor împodobi și o serie de lucrări muzicale ale compozitorului Liviu Rusu (*Trei colinde din Bihor*, *5 cântece de cătănie din Bihor*). Plecat la București, Rudolf Rybiczka va publica grafică în ziarul “Universul literar” și va nemuri chipurile unor literați ai timpului.

Anul 1937 marchează și debutul primei expoziții personale la Muzeul Bucovinei din Cernăuți. Vor urma altele la București, Breslau, Stuttgart, Singen ș. a. Plecat în Germania, în 1940, Rudolf Rybiczka ia cu el imaginea unei Bucovine grădină paradisiacă -, care îl va urmări și obseda până la dispariția sa fizică. Aceasta va transpare din întreaga operă, dar mai ales din peisajele care poartă lumina inconfundabilă a nordului bucovinean și atmosfera magină a picturilor vechilor ctitori voievozdale. Emoția, lirismul, patima culorii, tușele energice, ne poartă cu gândul la un Țuculescu, Francisc Șirato, Luchian sau Palady, ca și la inconfundabila artă populară, sursă inepuizabilă de inspirație pentru artist. Trimiteri directe la spațiul bucovinean regăsim în compoziții precum “Ctitorul în stele” (evocare a goticului bucovinean), “Structuri verticale” (simbol al eternității), “Moartea unui inițiat” (trimiteri directe la drama eroilor lui Mircea Streinul), “Rugul aprins” (percepție a divinității) ș. a. Opera lui Rudolf Rybiczka s-a bucurat de apreciere nu numai în țara sa de origine (unde astăzi se încearcă o redescoperire a ei), ci și în Germania, unde pictorul a avut șase expoziții personale și numeroase participări la expoziții colective. În 1982 a fost inclus în

volumul *Artiști plastici din Bucovina*, iar în 1994 peste 460 de lucrări din vasta sa operă i-au fost reproduse în impozantul album *Das bildnerische Werk*.

“Trece timpul presant ca fulgerul... Stau în Germania de 50 de ani și n-am putut să mă asimilez mentalității apusene. Am rămas ce am fost întotdeauna: BUCOVINEAN, cam neînțeles în mediul meu. Mă satisface în adâncurile inimei că mă păstrați în amintire...” (Rudolf Rybiczka, Kressbron...). Într-un început de octombrie al anului 1997, artistul, în a cărei operă impregnantă de simboluri și-au dat întâlnire muzica, plastica și literatura, visătorul incurabil, ne-a părăsit, luând cu el toate darurile și o fărâmă dintr-o Bucovină ce nu mai e...